

A row of five large, ornate, black-and-white decorative initial letters: U, B, U, R, B. Each letter is highly stylized with intricate flourishes and patterns, typical of 19th-century book ornamentation.

Գարսի քաջած լուսարաց հաս, ու
 Ժարթը խնայար թիւն գրւիւն
 Լրաբերս գերաբերեալ, Կանա-
 կած որ եւ իշէ քրտն թիւն խնայար
 — Տօրեմն արտ խնայար, Դիւ-
 թիւս Սանաբաճար շատեմ թիւ
 198, Կորո հան, Սարսի քրտեւ,
 Կալիւ
 Զարթու Ժարթը Կանաբաճ իտ
 ակ քրտեւերի

Լ Բ Ա Ք Ի Բ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱԾԱՐԱՐՈՒՄ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

REPAIR

Ինչպէս արդէն ըսած ենք, եղած
քանակիցութիւնը ծածուկ կը պահ-
ւին, բայց խնդրոյ նիւթ եղող կէտե-
րուն վրայ շատ քիչ տեղեկութիւնք
գուրս կ'ենեն :

Այս զինյաներն ինչ աստիճանի ըստագուծիւն ունին չենք զիտեր, բայց եւրոպական լրագրաց խօսքերուն ալ նայելով, կերեկի թէ Պոլսը զորով դրաւեան խնդիրը մեծապէս չափաւորուեալ է՝ իբրեւ գոտարաւ գործադրելի եւ իբրեւ անօգուտ իւր սկզբնական ձևին մէջ, մանաւանդ որ Բ. Դուռն ալ բացէ 'ի բաց կը մերժէ իբրեւ բացարձակապէս հակառակ իր հնապետական իրաւանց եւ անխափութեան :

Այս պատճառն, և մանաւանդ
մեր լոյն սղառնայից հետեանքը նկա-
ռելով կը յուսացուի որ տէրութեանց
ըստ իօխաննէրը մէկդի թողուն Պուլ-

Ահաւատիկ Տէպա լրագրին յօդ-
ուածն, որոյ խորհրդածութիւններն
ողջմտութենէ՝ ինչպէս նաեւ հաւանա-
կանութենէ զուրկ չեն:

ազդեցությունը չի՝ ջնջվել, իսկ իշխանությունը չո՛ղջնանալ, այն ժամանակ սահմանադրվե՞մը ներս բերվումած ամենախորքը ազդեցությունը մը բաւական չը՛լար այդ հիւժեղութեւնու առաջնացեալ կառավարությունը տալալելու։ Չենք զարմանալ ուրեմն որ Թուրք կառավարությունը յայդ ժամը և ամօթալի մահէն նախապէք յամբողջ բուռն մահ մը, և վէհն՝ Ալպաիւլ Համիտ կոչեալ ընծայուած սա խօսքով համեմատ լուրջէ՝ «Թող տալ որ ցինթը խեղցեն»։

«Այսօր փոխարէն կը կարծենք թէ այն խառն լուծումն, որ է Եւրոպայի միութեան հիմնադրումից ետքից տնտեսայ դաւաճումը մէջ չհղոր երկրները բերումած և Սոյւլթանին իշխանութեան ներքին դրումած և անկէ թողակաւորումած վարչական պաշտօնատարներ, զատաւորներ և տարիկաններ դնել, լուրջ քննութեան մ'արժանի է ։ Կը հաստատեն թէ այս լուծումն հաճութեամբը ընդունուեր է չնչդիպային ու Գաղղիային և մինչև արդէ ոչ ուսիկան է ուսալ Գաղղիին ։

«Արդ. ի՞նչ կը պակսի թուրքոյ քը-
րիստոնէից, եթէ ոչ կատարեալ եր-
ջանկութիւն մը վայելելու համար, որ
այս աշխարհէն չէ, դոնէ իսպաղ
կեանք մը վարելու և բռնաւոր բա-
րեկեցութիւն մը ձեռք բերելու հա-
մար : Ապահովութիւն կը պակսի : Ի-
րենց կենաց ընչից և արուեստի-
ըստ բաւականի պաշտպանութիւն կը
պակսի : Արդ՝ բացարձակապէս անհշ-
րաժեշտ ապահովութիւնը շատ դժ-
ւարին է Ոսմանեան կառավարութեան
հայթայթել իւր ձեռքն ունեցած այ-
սօրուան տարերքներով, որչափ և
յօժարամոտութիւն ունենայ : Եթէ իւր
քրիստոնէայ գաւառաց վարչութիւ-
նը, դատաստանն ու ոստիկանութիւ-
նըն իսլամաց ձեռքն յանձնելը շա-
րունակէ, մեծ երեւոյթ կայ որ ամեն
դժուշկութեանց և ամեն երայխաւո-
րութեանց հակառակ քրիստոնէայք
դարձեալ պիտի ճնշին ու հարստա-
հարին : Իսկ եթէ տեղացի քրիստո-
նէից ձեռքը յանձնէ, որք բնականա-
բար դարաւոր հարստահարութեան
ոխն ունին իրենց սրտին մէջ, ճնշուե-
լու և կողոպտուելու կարգը թուր-
քաց կողքայ : Այս երկու պարագա-
րից մէջ ալ բնաւ ապահովութիւն, ըը-
նաւ. իսկական և տեւական իսպաղու-
թիւն չկրնար հաստատուիլ : Ենթադ-
րենք ընդհակառակն թէ այդ կրօնա-
կան հակառակութեամբ և ցեղական
ատելութեամբք խմորեալ գաւառաց
վարչութիւնը դատաստանն ու ոստի-
կանութիւնը տեղական կիրքերէ ա-
ղբատ և հետեւաբար անկողնակալ
պաշտօնատարաց յանձնուին, մեծ է
ուելոյթ չկա՞յ որ ամանց դժուարու-
թեան կը յաջողին իսպաղութիւնը
վերահաստատուել իսլամաց և Քրիս-
տոնէից մէջ, երկպոյճն ալ հուշատա-
րագէս ապահովելու կանոնաւոր վար-
չութեան մ՞ և իւր անուանին արժա-
նի արդարութեան մը բարիքը :

«Այս չէ՝ թուրքական իշխանու-
թեան հպատակ քրիստոնէից համար
աղօթացուածը, զոր, աւաղ, քրիս-
տոնեայ իշխանութեանց հպատակը
զիստանեայք ալ շատ անգամ՝ չուկին ։
Իրը պալլիսի վարչական դատական
ու ոստիկանական օտար տարրի մը
թուրքից մէջ մուծումը Դրան չա-
նայի ու իշխանութեանը ֆիսա կրը-
նայ րեւել ։ Բնից հակառակում ունի ու

“Ահա այս բանը լաւ հասկացած էին Մեծն Պետրոս և իւր յաջորդները, մասնաւորապէս Մեծն Կատարինէ թագուհին, այնպիսի ժամանակ մը, ուր Ռուսիա այնչափ ետ մնացեր էր Գաղղիայէն Հոլանտայէն և Անգլիայէն, որչափ այսօր Թուրքիա եւ Բուսիայէն ։ Թեաքաց կընդունէին օտարազգիներն, և վարչական ու զինուորական ամենալաթնքը պաշտօններն անոնց կը յանձնէին ։ Օրինակի համար, մէկն Օտէսա ելած ժամանակ՝ առաջին տեսած յիշատակաւրանքը Ռէշիէօ գուբայն պղնձէ արձանն է, որ հարաւային Ռուսիոյ այս մեծ մայրաքաղաքին առաջին կառավարին և ճշմարիտ հիմնադիրն եղած է ։ Եւ տակաւին որչափ Գաղղիացւոց անուն կը լսէ մարդ մէնչիս այս վերջին ժամանակներս Ռուսիոյ վարչական զինուորական և դիւանապետական պաշտամանց մէջ ։ Նոյնը կընէր նաեւ Գաղղիա Ճ.Պ. և Ճ.Է. դարուց մէջ ։ Ոչ միայն սեղանաւորներ, այլ նաեւ պետական մարդիկ փոխ կառնուր խաղաղայէն ։ Նոյնը կընէր նաեւ իբրուսիա, երբոր Նանիմի հրովարտաւրին յետա կոչման զոհերն (հաղած եւրոպացիներ) բողոքականներն) առ ինչն կը ձգէր, և յետոյ երբոր Մեծն Պետրոսի Գաղղիայէն դիւանականներ ու փիլիսոփայներ բերեց կառար իւր երկիրը ։

Թուրքիա փխկնողողից պէսք չու
նի, ըստ բառականի պարտաւերներ
ունի որոյ ստակ կը վճարէ փխկնա
լից ըլլալուն համար: այլ վարչական
գործոց հմուտ պաշտօնեայք և ա
յլնադիւտ գատաւորք կը պակսին ի
նքն, ինչպէս նաև ոստիկանութիւն
ը, որ գտերէն աւելի գէշ չըլլայ: Ե
կու չունեցած պաշտօնատարներն
չըրպից չէրոք տէրութիւններէն
խօսաւորով, որոյ կրնայ ընդարձակ
հաստատման մ'ընծայել, աւելի օգ
տակար քան ինքն ինքն մտածած:

մէկ կէտ մը կը մնար նկատողութեան արժանի ինչպէս որ շատերը կ'առարկէին, թէ ներկայ խնդիրը զուտ քաղաքական խնդիր մը ըլլալով՝ ազգային ժողովը իրաւասութիւն ունէ՞ր և կրնա՞ր կարծիք յայտնել այն մասին, առանց ազգային Սահմանադրութեան շրջանակէն դուրս ելնելու և Տէրութեան օրինաց դէմ՝ մեղանշելու։ Այս առարկութիւնը Զեյ Բանձնախմբին մեծամասնութեան այնքան կիճուտ չ'երևաց, որքան կը թուէր խնդիրը հարեանցի քննողներուն։ Թողունք որ քաղաքական և վարչական խնդիրներ շատ անգամ այնքան կը շփոթին իրարու հետ, որ խիստ դժուար կըլլայ երբեմն ճիշդ սահման մը դնել անոնց մէջ, ներկայ պարագային մէջ այս դժուարութիւնն էն ալ չկայ, վասնզի խնդիրը միմիայն երկրին ներքին բարեկարգութեանց կը վերաբերի, այն երկրին՝ որոյ բնակիչ ժողովուրդներէն է Հայ ազգն և միանգամայն նշանակութեան արժանի կարգէն։ Մտքի չափ խելք ունեցողն երբ կը տեսնէ որ իւր ապրած երկրին ընդհանուր բարեկարգութեան խնդիրը կայ ծագած, չկրնար անգիտանալ որ անհրաժեշտ վերաբերութիւն ունի իրեն այդ խնդիրին, և անոր ելքը կենսական խնդիրութիւն։ Տարակոյս չկայ որ այս դիտակցութենէն յետոյ կարծիք մը, ինչ մը, փափաք մը կը ծագի մարդուս գլխին ու սրտին մէջ, զոր արտայայտելու պէտք կ'զգայ, նոյն իսկ իւր անձին արժանապատւութեան համար, և արդարեւ պէտք է յայտարարէ քանի որ վստակար և դատապարտելի բնութիւն մը չկըրեր և այն իւր իրաւանց սահմանէն դուրս չը մնար։ Ճիշդ այս վիճակին մէջ է այսօր և Հայ ազգը։ Ուստի և պէտք է ձայն հանց ապացուցանելու համար թէ՛ կարող է ինք ճանչնալ բարենորոգմանց խորհուրդին յարգը՝ զոր Օսմանեան կայսերական կառավարութիւնը յղացած է. ապացուցանելու համար թէ՛ ընդունակ է ինք այն խորհուրդէն օգուտ քաղելու և ի դարձացումն երկրին զանի արդիւնաւորելու. ապացուցանելու համար թէ՛ երբ այդ բարենորոգմամբ կատարեալ հաւասարութիւն վայելելու բաղդին հանդիպի և արդարութեան շնորհն անխտիր վայելէ, երկրին զօրութեան և յառաջդիմութեան նշանաւոր մի տարրը կրնայ հանդիսանալ։ Եթէ Հայը լուծութիւն պահէ այս պարագային մէջ, նոյն իսկ իւր ազգային կենդանութիւնը կասկածի մէջ կը թողու առաջի աշխարհի, և իւր արժանեաց վրայ նոյն իսկ Օսմանեան կառավարութեան շատ ակուր դադափար մը կընծայէ։ Բայց եթէ երբէք քննելու երէք թէ ընդհանուր բարենորոգմանց վերկար խորհուրդն ուստի՞ ծագում առած է և ինչ կերպով ու ճանքով յառաջ եկած, և կամ եթէ այս մասին եղանակ ու ձև մ'առաջարկելու յանդէշի, այն ատեն քաղաքականութեան մէջ մտած և իւր իրաւանց սահմանէն դուրս ելած կըլլայ։ Սակայն, ինչպէս որ քաղաքացիներ, ազգին ընդդէքը բնաւին քաղաքացիական խնդիր յուզել չ'ընշանակեր, և միմիայն ուղղակի իրեն վերաբերող կէտի մը վրայ տեսալ մը պարտաւարութեան կատարելէ անդին չ'անցնիր։ Ասկէջ զատ, միթէ մեր Պատրիարքարանի հարեւրաւոր տարիներէ ի վեր առ Բ. Գուռն բրած խնդիրներն ազգին օգտին և շահուց պաշտպանութեան համար չ'են։ միթէ օրինաց անկատար կամ անհաւասար դործագրութեան դէմ չ'են բողոքներ մեր

բաղմամբիւ Բաբելոնի։ Միթէ հարատւաւորութեանց հաւաքածոյն պատուակող տեղեկագիրն, որ քիչ օր յառաջ պատրաստուեցաւ և որ պատկառելի ժողովոյդ միաձայն հաւանութիւնն ստացաւ, մեր ազգային ժողովոյ ձեռնհասութենէն բարձր խնդիրներ կը պարունակէ՞ իւր մէջ։ Եւ ինչ տարբերութիւն ունի ներկայ խնդիրն՝ անոր մէջ նշանակեալներէն։ Կը յիշէ անշուշտ թէ ոչ ոք բողոքեց անոր հզարակոյցութեան դէմ, և ամեն ոք մեծ սիրով ու եռանդեամբ քուէարկեց զայն։ Այս կէտը ձեր յիշողութեան մէջ արժեքն ցննելով՝ կը յուսամ որ բաւական խօսած կըլլամ հաստատելու համար թէ ներկայ խնդրագիրը Բ. Գուռն մասնուցանելու խնդրոյն մէջ ոչ անպատեհութիւն կայ և ոչ ալ կասկածանայ տեղի տուող ամենաթեթեւ պարագայ մը, և հետեւաբար կանցնիմ Բանձնախմբին ծրագիրն անգամ մ'ալ կարդալու, որ Բարձրագոյն Եպարքոսին ներկայացնելու համար պատրաստուած է, երբ Զեյ քուէովն արժանանայ ժողովոյդ ընդունելութեան։

« Օսմանեան կայսերական կառավարութիւնն ի սկզբանէ հետէ ճանչած է թէ՛ իւր հպատակաց մէջ Հայ ազգը Թուրքիոյ երկրին խաղաղապէս և պահպանողական տարերաց մին է։ Նորա այս մասնաւոր յատկութիւններն իւր բաղմամբաւ և ան հաւատարմութեամբն աներկայելի կերպիւ ապացուցեալ են։ Օսմանեան կայսերական կառավարութիւնը վերահասու եղած է նաեւ թէ՛ Հայ ազգն, երկրին բնակիչ միւս ցեղերէն եթէ ոչ աւելի՝ դէթ նոյնչափ ընդունակ է յառաջդիմութեան։ Հայոց ազգային ներքին վարչութեան համար 36ի խաթիւն ոգւոյն համեմատ Բ. Գուռն վաւերացեալ Սահմանադրութեան սոխափան և կանոնաւոր կիրառութիւնը՝ բաւական է յապացուցանել այս ազգին կարգապահութեան և օրինասիրութեան ոգին։

« Ուստի Երեսփոխանական ժողովս, յանուն բովանդակ Հայ ազգին որ ի ճաճկաստան, կողմունէ զուարթողին Թուրքիոյ ընդհանուր ժողովրդոց վիճակին ի հիմանէ բարեբերութեան փրկարար և վերահանձնական խորհուրդը։ Վասն զի Հայն երկրին այլապէս ժողովրդոց մէջ գոցեց ամենին աւելի լաւ կըմբռնէ գյարգ այն մեծ խորհուրդին որ ամբողջ երկրին հաստատութիւնն ու բարդ աւանդումն ապահովելու կը յանդի։

« Հայ ազգն արդի պարագայից մէջ չնկրտի կարծիք յայտնել օրդելի բարեկարգութեանց եղանակին և միջոցներուն վրայ։ Բայց իրեն երկրին ճշմարիտ օգտին նախաձեռնողին հպատակ և կը համարձակի յայտարարել թէ՛ Օսմանեան կայսերական կառավարութեան և իւր բարեկամ տէրութեանց արմատական և վերջնական կերպիւ ձեռք առնելիք միջոցներուն արժէքն և զանոնք ներշնչող ոգւոյն իմաստութիւնը կատարելապէս յերեւան պիտի դան՝ երբ արդարութեան և հաւասարութեան սկզբունքը դրոշմը կըրեն նոքա։

« Հայոց ազգին երեսփոխանութիւնը կը փափաքի ուրեմն ի սրտէ՛ որ ներկայ պարագայից մէջ նկատողութեան տուելու չ'այն բաղմամբիւ ազգին վիճակն, որ երկրին միւս ժողովուրդներէն ոչ նուազ կարեկցութիւն կը հրաւիրէ իւր վրայ։ Նկատողութեան ատեն չ'այտատանի զիրքն, ու վերջապէս այս ազգին պարկեշտ երկրագործ մտքն արհեստագործ յատկութիւններն և խոհական ու անձնուէր վարմունքն, որ արդար վարձատրութեան արժանի են։

« Ուրեմն Հայոց ազգն իրաւունք ունի խնդրելու որ, շնորհուի իրեն անխտարաբար և հաւասարապէս ինչ որ կարեւոր դատուի Թուրքիոյ միւս ազգաց վիճակին բարեբերութեան համար, որպէս զի Հայ ազգն ալ չարկուի ապատօրէն գարդտաւոր իրաւունքէն և կարող լինի քա

ղաքակրթութեան ճանքուն մէջ անարդէլ քաղելու, նոյն իսկ յողուտ երկրին։

« Հայոց ազգին Երեսփոխանական ժողովն իւր ներկայ խնդրագիրը մատուցանելով յանուն ընդհանուր ազգին, կը համարձակի յուսալ որ կայսերական կառավարութիւնը պիտի հաճի ընդունիլ զայն իւրավորա կան բարեբարութեամբ։

Խորէն Աբեղէ... Նաբեյ Ատենապետ
Բ. Մեքեմ—Գուռն Ատենադպիր
Տ. Փեշեմբեշեան Տեղեկաբեր
Թ. Գաւառեան Գուռն
Կ. Ս. Իսթեմալ :

Տ. Փեշեմբեշեան Էֆէնտի այս պատճառաբանութեամբ Բ. Գուռն խնդրագիր մը տալու պէտքն ապացուցանելէ ետեւ՝ պատրաստուած էր նաեւ յանձնախմբին ներկայացուցած ծրագրին ձեւը պաշտպանելու համար ալ ատենախօսել, բայց ժամանակն ուշ ըլլալով, ժողովն այսպիսի կարեւոր խնդրի մ'եւ չ'էր համարձակուի միմիայն ծրագրին իմաստը քուէարկեց՝ դործագրութիւնը Ս. Նախագահին թողով, Հետեւաբար Տ. Փեշեմբեշեան Էֆէնտիի հարկ և ժամանակ չ'մնաց իւր ատենախօսութեան երկրորդ մասը կարդալու. բայց որովհետեւ այն երկրորդ մասն էր որ ծրագրին ոգին երեւան կը հանէր և անոր դէմ եղած անտեղի առարկութիւնները կը ցրէր, արժան կը համարվէր զայն ալ հրատարակել մեր յաջորդ թիւով։

Մայրաքաղաքիս Լաթիւրքի լրագիրն արժանայիշատակ Տօքթոր Ն. Ռուսինեանի վրայ հետեւեալ կենսագրական տեղեկութիւնն հրատարակած ըլլալով, արժան կը համարինք թարգմանել իրեն հանդուցելոյն ճշմարիտ արժանեացն և արդիւնաւոր կենաց արդար նկարագիրը։

« Հայոց ազգն այս վերջին օրերս դառն կորուստ մը ըրաւ Տօքթոր Ռուսինեանի անձին վրայ, որ Հայոց ընդհանուր ժողովին դեր տանապետ, արքունի բժշկական վարժարանին մէջ գրականութեան և փիլիսոփայութեան դասատու և բաղմամբիւ գրական և ուսումնական գործոց հեղինակ էր։

« Ամեն հասարակութիւններէ և օտարազգիներէ բաղկացեալ մեծ բաղմամբիւն փութացեր էին ուղեկցիլ գիտուն Տօքթորին յիւր վերջին բնակարանն։ Հայոց Պատրիարքը, բաղմամբիւ եպիսկոպոսներ և քահանայք, ինչպէս նաեւ Հայոց ազգային ժողովոյն բոլոր երեսփոխանները ներկայ էին յուղարկաւորութեան։

« Ներսէս Սրբազան ճարտարախօս դամբանական մը խօսեցաւ Տօքթոր Ռուսինեանի վրայ։ Ն. Սրբազանութիւնն արժանապէս ներբողեց համեստ գիտնականն ու բարի մարդը։ Ճարտար խօսքերով, յիշեց անոր հմտութիւնը, հազուադիւս ձիւրքերն ու հայրենասիրութիւնը. և ի խորոց շարժեց ունիկըրաց սիրտն՝ երբոր մի առ մի թուեց հանդուցելոյն առ ազգն Հայոց մատուցած բաղմամբիւ ծառայութիւնները՝ թէ՛ իբրեւ երեսփոխան և թէ՛ իբրեւ մատենագիր։

« Տօքթոր Նախագահ Ռուսինեան կենսարիւ մնալ է, ի մասնկութեան Կ. Պոլիս գալով, շատ չ'անցած՝ իւր բնտանիքը զինքը փարիզ զրկած էր։ Հոն քաջապէս ուսման պարագեցաւ և Տօքթորութեան վկայական ստա

* Մեր իմացածն այս է թէ Օսման բարեխաւատ Պօլսո աղայի խնամքը գնացած էր փարիզ և քանի մը տարի անոր օգնութեամբ հոն կեցած։

ցաւ փարիզի բժշկական ճեմարանէն։ Արեւելք դառնալէ առաջ, առաքինապարգ դադրեցի օրիորդ մը կնութեան առաւ, որ իւր տնական երջանկութիւնն յարգարեց, և որոյ անմխիթար կսկծին բաժանորդ եղած են հանգուցելոյն բաղմամբիւ բարեկամները։

« Տօքթոր Ռուսինեան բաղմամբիւ դործեր հրատարակած է գրական ուսումնական և վարչական նիւթոց վրայ։ Իւր նշանաւոր գործոց կարգէն է 1853ին հրատարակած հայերէն քերականութիւնը, որ արմատական յաջող բարենորոգումներ մտացուցուց իւր ազգին լեզուին մէջ։ Նմանապէս իւր նշանաւոր երկասիրութեանց կարգը կը յիշուի Ռիւյ-Պրատի ստանալու թարգմանութիւնն, որոյ ուղերձը Վիքթոր Հիւկո ընդունած է նամակաւ մը, որ միապէս պատիւ կը բերէ թէ՛ հանդուցելոյն և թէ՛ մեծանուն բանաստեղծին։

« Տօքթոր Ռուսինեան ջերմ և անխնայ աշխատող մ'էր. բաղմամբիւ անտիպ գործեր կը թողու, որոց մէջ գաղղիներէն փիլիսոփայութիւն մը կայ, զոր դեռ նոր աւարտած էր։

« Իւր մահը ճշմարիտ հասարակային սուգ մ'եղաւ իւր ազգին, որոյ թարգման եղաւ հայկական լեզու հանուր ժողովն։ »

Լաթիւրքի այս առթիւ Վսեմ Ստեփան փաշայի ատենախօսութիւնն յիշելով, անոր ալ զաղղիներէն թարգմանութիւնը հրատարակած է։

ՏՈՒՔԹԵՐ ՃԵԼԱՍԼ

ՄԱՍՆԱՌ ԴԱՐՄԱՆԻԶ

Գաղղիական պատիւ և ընդհանուր ծընդդառն դործ արանաց վերաբերեալ հիւանդութեանց։

Ինչպէս Մատիսի նախընթաց թիւերով ծանուցուեցաւ, Մեծ. Տօքթոր ճէլալ Էֆէնտի թէ իւր աշակերտութեան ժամանակ և թէ վկայեալ բժիշկ անուանելէն ետեւ մասնաւոր ուսումն (սքէսիալիթէ) ըրած ըլլալով իրեն ընդհանուր ծննդական գործարանաց վերաբերեալ հիւանդութեանց, զոր օրինակ Գաղղիական պատիւ, միզանցիո բորբոքման, անկարողութեան (էնրիւսիանս) դեղն ու դարմանը, այսուհետեւ ամէն Գ. Ե. Ծ. և կիր. օրերը ժամը 6—40 Բերա Գայլոնու Գուլուգ Թարա պաշի ճատ տէսի թիւ 117 տունը կը գտնուի իրեն ներկայացող հիւանդներն ընդունելու. իսկ Բ. Գ. և Ուր. օրերը ժամը 6—9 Կ. Պօլիս Պահճէ Գաբու Թըրամէլի գծին վրայ Սինապեան Վիչէն Էֆէնտիի Իքի Գափուլը դեղարանը, թիւ 32։

ՆՈՐ ԼՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՆՍԻԶ ԱՆՏԻԳՐԱՅ

Օրինաց գիրք Անտիգր. քաղաքի որոյ բուն բնագիրը կորսուած ըլլալով, ու մօտերս Հայերէն թարգմանութիւնը գտնուելով, որ եղած է կիլիկեցեաց ժամանակ Սմատ Գուռն դուստապլին ձեռքով, որ էր եղբայր Հեթում թագաւորին Հայոց, վերետեղոյ Միլիթարեան Հարց աշխատութեամբ թարգմանեալ ի Գաղղիաբէն հանդերձ ծանօթութեամբ, և տրւապարեալ Հայերէն բնագրով, միւս հատոր մեծագիր, կը վաճառուի Ղալաթիա ի Սեղրոս խան Սիլիթարեանց գրաւաճառութեան սենեակը, և ուրիշ Հայ գրաւաճառաց քով։ Գինն է 9 Քրանկ։ Նուիրուած է սուրբ Կրիստիան Գաղղիոյ Ալանդմիային։

Ամեն հայ գրախնայող քով կը գտնուի. գ. թ. 60 փորատ:

ՀԱՆՐԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՑՈՅ

ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ԲԱՆԿԱՆ

Սոյն օրացոյցը, որ վաճառակա նաց և այլ առևտրական գրասենեակներու խիստ յարմարութիւն ունի, այս անգամ դարձեալ Զարգարեան գործարանէն մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է:

Կը ծախուի յիշեալ գործարանը. կազմեալն դինն է 8 1/2, իսկ անկազմինը 6 1/2 շրջ:

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԴԱՆՇԱՐԱՆ

ՊԱՅԱՆԱՐԱՐԱՐ

Մանր աղայոց խիստ յարմար Այլ բեռնարան մը, 130 պատկերով, մաքուր թղթի վրայ վայելապէս տպագրեալ և կազմեալ. գինն ալ խիստ ատան, այն է 40 փորատ: Վարժարանաց համար հարկերն 10 շրջ:

Ամեն հայ գրախնայող քով կը գտնուի, կեդրոնատեղին է Զարգարեան գործարանը կ. Պոլիս Սուրբան Համալսարան 14:

Միևտեսներն Մաղաղան գտնուած ու

ՓԱՆԱՍԻ

կոչուած ցաւի դեղը բոլորովին խոտեղէններէ բաղադրուած բլբլով թէ ներսէն և թէ դուրսէն կը դորձած ունի ու բաղադրուած ցաւեր ու հիւանդութիւններ չուտով կը բժշկէ, ինչպէս որ վարդ յիշուած է:

Ամեն տեսակ փոփի, Ստամբուլի Մէջքի կամ Աղիքներու ցաւեր. ու նաև թանկ, Բոլոր և այլ ամառու և հիւանդութիւններ ունեցողներ յոս ցաւերէն խմելու են հետեւեալ կերպով, կէս դաւաթ շուրի մէջ դիր ապուրի գրգռէն աւելի շաքար, վըրան լեցուր անուշի գրգռ մը փանառ, սէ, աղէկ մը խառնէ ու խմէ: Կոկորդի հիւանդութեանց և Ուռնիքի համար դեղը վերոյիշեալ կերպով պարտաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի գրգռ այն բաղադրութեան խմէ:

Զգալի տեսակ (Բիւնաթիւր), Ոտքի ցաւի, Ստամբուլի ու տեսակ տեսակ կոնակի ցաւերու համար դուրսէն փանառէ քսելով աղէկ մը չիւրու է: Աղիքայի ցաւի համար քիչ մը բամբակի փանառէ մէջ թաթիւնով ցաւած ակապին վրայ դնելու է:

Ամեն տեսակ երբոր ցաւի մը համար դուրսէն փանառէ քսել հարկը լայ. լիթէ քիչիկ ծալ լոմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կը լայ:

Մարմնոյն այրուած կամ ճմրուած տեղերը բժշկելու համար վտանգը պատահական պէս փանառէն վրան աղէկ մը լեցուցելու է: Դանակով և ուրիշ կտրուած վերքերը բժշկելու համար արիւնի չի սրած շուտով մը վերքը կապելու և կապին վրայէն փանառէ լեցուցելու է մինչև որ լաւ մը թրջի: Փանառէն նաև արեան շրջանը կարաքայրնէ ու բոլոր բնութիւնը կը լայցունէ:

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօրէն գրելու տեսլող կը համարին: Գործածողները զայն միշտ կը գտնեն, ուղղութիւնը կրնայ անձամբ փորձել, գինն ատան է:

Կը ծախուի Միւնիսթրի և Բնիկ ԲԱՆԿԱՆ Կատանդուսի օր ի Ղալաթիա կատանդուսի օր:

Յիշողն է

CURTIS ET BROWN

NEW YORK

ՇԻՔԵՐԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՒԹԵԱԽՆԵՐՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԺԱՄԵՐԸ

1876 ԳԵԿՏԵՐԵՐ 1 ՉՈՐԲԵՇԱՐԹԻ ՕՐԵՆ ՄԱՍԵԱԼ

ՄԵՆՁԵՆ ԳԵԿՏԵՐԵՐ 31

Ժամ	Թիւ	Ինքնաշարժ	Ելք
2	25	20	Եկեղեցւոյ իշխողը. Պէտքէն թափառացի Եկեղեցւոյ իշխողը. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
3	30	25	Եկեղեցւոյ իշխողը. Պէտքէն թափառացի Եկեղեցւոյ իշխողը. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
4	32	Բ. Ե. Ա. Գալաթիայի Գալաթիայի իշխողը. Պէտքէն թափառացի Եկեղեցւոյ իշխողը. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:	
5	45	20	Եկեղեցւոյ իշխողը. Պէտքէն թափառացի Եկեղեցւոյ իշխողը. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
7	2	Եկեղեցւոյ իշխողը. Պէտքէն թափառացի Եկեղեցւոյ իշխողը. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:	
8	45	25	Բ. Ե. Ա. Գալաթիայի Գալաթիայի իշխողը. Պէտքէն թափառացի Եկեղեցւոյ իշխողը. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
10	22	Եկեղեցւոյ իշխողը. Պէտքէն թափառացի Եկեղեցւոյ իշխողը. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:	

Ամենաշատ էլք

2	30	1	Արեւիկայի Գրուր. Օրթի արքայ, Պէշիկի արքայ :
3		6	Արեւիկայի Գրուրուշ. Օրթի արքայ, Պէշիկի արքայ :
3	35	22	Պէշիկի, Արեւիկայի Գրուր. Օրթի. Պէշիկի. Գաղարթի արքայ :
4	45	3	Արեւիկայի Գրուրուշ. Օրթի արքայ, Պէշիկի արքայ :
4	50	24	Արեւիկայի Գրուր. Օրթի արքայ, Պէշիկի արքայ, Գաղարթի արքայ : (Գաղարթի արքայի Գրուրուշ.)
6		6	Արեւիկայի Գրուր. Պէշիկի. Օրթի արքայ. Գաղարթի արքայ, Պէշիկի արքայ :
8		3	Պէշիկի, Պէշիկի. Արեւիկայի Գրուր. Օրթի արքայ. Գաղարթի արքայ :
10	20	4	Արեւիկայի արքայ, Պէշիկի. Գաղարթի արքայ, Պէշիկի. Գաղարթի արքայ :
41	15	3	Արեւիկայի արքայ, Պէշիկի. Գաղարթի արքայ, Պէշիկի. Գաղարթի արքայ :

Ամենաշատ էլք

2	30	21	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
2	30	2	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
4	33	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:	

Այս լրագիրը չարաթիւր երեք անգամ կը հրատարակուի, երեք անգամ թիւ և չարաթիւ օրերը, Բաժանորդագրութեան տեղեկներն Ղալաթիա Ստամբուլ Զատանէսի թիւ 198, Նորո խան Մարտի խմբագրատունը:

Իսկ զաւտագ մէջ նետեալ հոգաբարձուաց տեղեկները:

ԻՋՄԻՐ. Ստամբուլի ազա Տէմէն. ԵՆԿՈՍԻՊԻՍ. Խոսքով է ֆ. Էսթիման. ՊՐՈՒՍ. Ստամբուլի ազա թանկերեան. ԹԵՐԵՐՏԱՆ. Յովակիմ ազա Ուզուն. ԵՐԵՎԱՆ. Խաչատուր ազա Ստանեան. ԿԱՐՏԻ. Կարապետ ազա Ստանեան. ԶԱՐԵԱՆ. Կարապետ ազա Ստանեան. ՄՈՒՆԵ. Միւնիսթրի ազա Փոթիկեան. ԵՍԵ. Մ. ազա Ստանեան. ՅՈՒՐԵԱՆ. Ֆերիտ ազա Ստանեան. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա.

ՄԻՋԻՐԵԱՆ. Ստ. Տ. Ստանեան. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա.

ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա.

ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա.

ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա.

ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա. ԵՐԶՆԿԱՆ. Թադէոս ազա Բազրա.

4 45 1 Վանիք. Չէնկէլէյ. Պէտքէն թափառացի Ելքի մասին Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:

10 40 6 Վանիք. Չէնկէլէյ. Պէտքէն թափառացի Ելքի մասին Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:

Ամենաշատ էլք

			Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
4	15	20	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
5	45	25	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
			Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
6	30	3	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
			Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
8	45	22	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
			Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
10	20		Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
			Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
40	45	32	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
			Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
41	15	25	Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:
			Ամենաշատ էլք. Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:

Ամենաշատ էլք

4	45	21	Գուգուռէ. Սընապ. (Ուրբաթ օրերը ժամ 3 1/2 2/3)
9	30	1	Գապաթաշ. Պէշիկ. Որթաք. Գուգուռէ. Արնապ.
10	20	3	Պէշիկիթաշ. Օրթաքաթայ. Գուգուռէ. Արնապ.
11	5	2	Գապաթաթաշ. Պէշիկիթաշ. Օրթաքաթայ. Գուգուռէ. Արնապ.
11	35	6	Պէշիկիթաշ. Օրթաքաթայ. Գուգուռէ. Սընապաթաթայ.
12	1	1	Օրթաքաթայ. Արնապաթաթաթայ. (Ուրբաթ օրերը Պէշիկաթաթաթայ.)
42	3	3	Պէշիկիթաշ. Գուգուռ. Գուգու. (Բացի ուրբաթէն)

Ամենաշատ էլք

3	30	4	Առաջինի վանիքէօյ, (Բացի ուրաթէ)
5	6	Պէշիկի՛ն, Գուգի. Պէշիկ. Ձէնիկ. Արաւիւնաքէ	
9	45	6	Գուգի. Պէշիկի, Ձէնի. վանիք.
10	30	33	Գուգի. Պէշիկ. Ձէնի. վանիք. Գանա. Ա. Հիւսար, լըճա, Բաշապ. Պէշիքօյ, Պէշիքիք.
11	45	21	Գուգի. Պէշիկի, Ձէնիկիք, վանիք. Ա. Հ. Գանալըճա, Բաշապ, Ձէնիքօյ.
11	40	22	Գուգի, Գուգի. Պէշիկի, Ձէնիկ. վանիք. Պէշի Պանիկի իսկիւնի.

Ուրբաթ օրերը ժամ 4 1/2-ին կամուրջէն չօդենաւ մը երկուով իւրի. Գալաթիայէն Պէտքէն թափառացի Ելքի մասին Պիտան. Բ. Հիւսար. Պէտքէն:

ՀԱՅԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ

NORTH BRITISH AND
MERCANTILE
INSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹԻՆ ԲՐԻՏԻՇ ԵՆՏ ԵՐԵՎԱՆԻ

Լոնտոն և Երեւանի միջին շուկայ

Բաժանորդագրութեան 2,000,000

Վճարեալ գումար շուկայ 250,000

Պահուստի գումար հիւսիս 1,040,744-1,290,744

Հիւսիսի գումար 1,040,744-1,290,744

1875-ին հրդեհի զուտ հատուցում 917,173

Ստորագրեալ իրենց բաղադրեալ յաճախողաց և այս քաղաքի բնիկ հատուցում հատարուած են կը ծանուցանեն որ իրենց վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակալատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գումարներ մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ գումարներ կը մատուցանեն:

Ապահովութեան կարգադրութեան ընկերութեան կը բաղադրուին երկու ընկերութեանց զ համամասական բաժանուած մը, և այսպէս ապահովութեան և զ իրարմեջ աւելնալով ընկերութեան ալ կրնայ աւելի մեծագուտար ապահովութեան բաժանուած ընկերութեան ինքնինը ներկայացունեն:

Գրեթէ ամեն կարգի մտանդաւոր ապահովութեան կրնան ընդունուի ինչպէս Բերայի Ղալաթիայ և Պոլսի մէջ, նոյնպէս մատուցող քաղաքները զիւրերը և դաւաճանները:

Գրեթէ ամեն տեսակ մատուցում տեղեկութեան համար պէտք է զիմե Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Ղալաթիայ Բերայի մօտ կապանի խան թիւ 5:

NORTHERN
ASSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹԻՆ

Լոնտոն և Երեւանի միջին շուկայ

Բաժանորդագրութեան 2,000,000

Վճարեալ գումար շուկայ 150,000

Պահուստի գումար հիւսիս 380,000-850,000

Հիւսիսի գումար 380,000-850,000

1875-ին հրդեհի զուտ հատուցում 1875

Ստորագրեալ իրենց բաղադրեալ յաճախողաց և այս քաղաքի բնիկ հատուցում հատարուած են կը ծանուցանեն որ իրենց վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակալատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գումարներ մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ գումարներ կը մատուցանեն:

Ապահովութեան կարգադրութեան ընկերութեան կը բաղադրուին երկու ընկերութեանց զ համամասական բաժանուած մը, և այսպէս ապահովութեան և զ իրարմեջ աւելնալով ընկերութեան ալ կրնայ աւելի մեծագուտար ապահովութեան բաժանուած ընկերութեան ինքնինը ներկայացունեն:

Գրեթէ ամեն կարգի մտանդաւոր ապահովութեան կրնան ընդունուի ինչպէս Բերայի Ղալաթիայ և Պոլսի մէջ, նոյնպէս մատուցող քաղաքները զիւրերը և դաւաճանները:

Գրեթէ ամեն տեսակ մատուցում տեղեկութեան համար պէտք է զիմե Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Ղալաթիայ Բերայի մօտ կապանի խան թիւ 5: